

Poštnina plačana v gotovini

Cena 2 Din

OPERA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1932/33

MARTA

Premijera 21. maja 1933

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: M. BRAVNIČAR

LJUBLJANA, NEBOTIČNIK VI. NADSTR.

TELEFON 24-63

**ELEGANCA
TOČNOST
SOLIDNOST**

FRANCOSKI, ANGLEŠKI PLAŠČI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 21. maja 1933

Friderik pl. Flotow: „Marta“

V operni literaturi je le majhen odstotek dobrih komičnih oper, ki so ostale stalno v repertoarjih gledališč. Nemška romantična opera pa se ponaša s tremi skladatelji, ki so ustvarili operna dela komičnega žanra in repertoarnega svojstva, ter izpolnili nekoliko vrzel, ki še danes ni gosto zaraščena niti v nemški, niti v kakšni drugi literaturi. Vsi trije tukaj mišljeni operni skladatelji so bili rojeni v dobi desetih let, njih dela pa so bila ponovno vpriporjena tudi na našem odru: »Vesele žene Windsorske« (Nicolai, 1810—1849); »Car in tesar« (Lortzing, 1801—1851) in »Marta« (Flotow, 1812—1883).

Friderik pl. Flotow umetniško ne dosega višine svojih dveh sodobnikov, vendar je imel veliko uspeha in dosegel mnogo popularnosti posebno s svojimi odrskimi deli »Alessandro Stradella« in »Marta«, ki ima tudi podnaslov »Sejem v Richmondu«. Bil je med prvimi skladatelji, ki je odpravil govorni dialog in ga nadomestil s recitativom. Njegova glasba v »Marti« je živahna in lahkokrila ter polna svežih in dobrih domislekov. Flotow je študiral glasbo v Parizu in pozna se mu vpliv francoskega okusa. Adam, Auber in tudi Offenbach so mu bili vzori. V opero je spretno vpletel irsko narodno pesem »Zadnja roža«, ki se večkrat ponavlja v delu, uvertura k »Marti« pa je zaklad vseh salonskih kapel. Flotow si je na mah ustvaril ime s svojo opero »Alessandro Stradella« in postal slaven. Tri leta po tem velikem uspehu je doživel z »Marto« drugega, in sicer l. 1847 (25. novembra) na Dunaju, kjer je bila prva vpriporitev ob navzočnosti skladatelja. Samo na Dunaju je doživela »Marta« nad 500 predstav, kar je bilo za tiste čase svojevrsten rekord. Hvaležne pevske vloge, poljudne melodije in odrska učinkovitost so vedno privlačevale pevce in gledališka vodstva, da so delo ponovno uprizarjali in da jo še osemdeset let po premieri še vedno uprizarjajo.

*

Libreto »Marte« je spisal deloma po načrtu Scribejevega sodelavca, libretista Saint-Georges-a W. Friedrich — s svojim

pravim imenom Friderik Viljem Riese, ki je tudi pisatelj libreta Flotowe opere »Alessandro Stradella«. W. Friedrich je bil čudak in se o njegovem življenju ve samo to, da je umrl l. 1879. v Neaplu. Bil je star, izšolan gledališki praktik, ki je prevedel za hamburško Thalia-gledališče nekaj sto gledaliških iger. Poznal je natančno teater in njegove učinke in Flotow se mora samo njemu zahvaliti, da ni padel v pozabljenje, kakor s svojimi prvimi deli. W. Friedrich je bil v življenju satirik in njegova poslednja želja je bila, da zasadijo na njegov grob bodočo palmo.

*

Zastopnik humorja v glasbi Friderik pl. Flotow je bil rojen 26. aprila 1812. na Teutendorfu v Meklenburškem. Njegov oče je bil bivši ritmojster, ki je upravljal istotam svoje posestvo. Mati je bila velika ljubiteljica glasbe in je prav zgodaj pričela sama poučevati sina v klavirju. Prvotno se je oče upiral, da bi se sin posvetil glasbi; čeravno je kazal že kot deček veliko nagnjenja in nadarjenosti za svoj poznejši poklic. Leta 1828. pa se je oče omehal in sam peljal svojega sina študirat v Pariz, kjer je prišel v roke učiteljev glasbe Reicha in Pixisa. Šele 23 let star je napisal Flotow svojo prvo opero - enodejanko »Pierre et Cathérine« (»Peter Veliki in Katarina«), ki je bila prvič uprizorjena v Šverinu. V Parizu je napisal več oper in tudi eno dejanje k baletu »Lady Harriet«, po katerem je pozneje napravil Friedrich libreto za opero »Marto«. Od vseh njegovih številnih oper so ostale trajno v repertoarjih gledališč samo že omenjeni dve: »A. Stradella« in »Marta«. Tu pa tam se izvaja tudi še njegova opera »Indra« (1852) in novo osvežena »Fatme«, ki jo sedaj igrajo pod imenom »Zilda«. Napisal je tudi glasbo k Shakespearjevi »Zimski pravljici«, ki tudi ni še popolnoma pozabljena. Flotow je bil od l. 1855. do l. 1862. upravnik dvornega gledališča v Šverinu. Umrl je 24. januarja l. 1883. v Darmstadt.

Vsebina

Dejanje »Marte« se vrši v času vladanja angleške kraljice Ane (1702—1714), deloma na gradu Lady, deloma v Richmondu in njegovi okolici.

1. d e j a n j e. Budoar dvorne dame lady Harriet. Sita dvornega življenja, naveličana vsega zunanjega bleška in notranje praznote potoži svoji zaupnici in prijateljici Nancy dolgčas, v katerem mora živeti. Nobena stvar je ne more več razveseliti, Živahna in vesela Nancy ji svetuje edino in poslednje zdravilo: ljubezen. Slovesno javijo prihod lorda Tristana. Lord dvori Harriet, ona pa ga pošteno vleče za nos. Iz daljave prihajajo glasovi deklet in Harriet se odloči, da pojde z Nancy, preoblečena v kmečko obleko na sejem, kjer hoče biti vsaj enkrat ve-

sela med priprostim ljudstvom in uživati vrvenje na sejmišču. Lord je ogorčen nad tem načrtom, mora pa iti z njimi, rad ali nerad kot njih zaščitnik, preoblečen v zakupnika Boba.

Sprememba. Živahno vrvenje na sejmu deklet v Richmondu. Bogati zakupnik Plumkett pride s svojim pobratimom Lyonelom, čigar poreklo je zavito v skrivnost. Lyonelov oče je nekoč našel kot izgnanec zatočišče v koči Plumkettovih staršev, kjer je umrl nespoznan, sinu Lyonelu pa je zapustil prstan, ki naj mu prinese v stiski rešitve in varstva. — Sejmski sodnik otvori najem služkinj, h kateremu so prišle tudi Harriet, Nancy in lord Tristan. Plumkettu in Lyonelu sta bili posebno všeč gospodični Harriet in Nancy, jih najameta in jim dasta aro. Namišljene služkinje ne jemljejo resno vse zadeve, kmalu pa jih prepriča razsodba, da mora vsaka služkinja, ki je vzela aro, služiti svojemu gospodarju eno leto.

2. dejanje: Na Plumkettovem domu, kamor pripeljejo nove »služkinje«, potrte so, ker je šala postala resnica. Pri delu odpovejo popolnoma in končno jih morata moža učiti tkanja. Nancy nastopa sedaj z imenom Julija, lady Harriet pa je postala Marta. Julija kmalu zbeži, Plumkett pa jo dohiti; Lyonel pa obljublja Marti, čeprav ne zna delati, prijetno življenje. Delati ji ne bo treba, zato naj poje in naj bo vesela. Prosi jo, naj mu zapoje narodno pesmico, Marta se spočetka brani, nato pa mu le zapoje pesem o roži. Lyonel je očaran, odkrije ji svojo ljubezen in jo prosi za roko. Marta se spomni svojega visokega porekla in stanu ter ga zavrne kljub temu, da jo gane njegova zvesta ljubezen. Plumkett se vrne z Nancy in pošlje »služkinje« k počitku. (Kvartet: »Spavaj sladko!.) Lord Tristan jih je izvohal in z njegovo pomočjo zbežita v temni noči.

3. dejanje: Plumkett popiva s kmeti v neki gozdni krčmi. Rad bi gledal današnji kraljični dvorni lov. Ves presečen spozna v Nancy služkinjo, ki je zbežala z njegovega doma. Uveljaviti hoče svoje pravice do Nancy, lovke pa ga prepodijo s sulicami. Lyonel je postal otožen in vzdihuje za svojo Marto (arija: »Oh, lepo zrlo njo moje srečno oko!«). Ona sama pa išče v svoji notranji razdvojenosti samote in sreča Lyonela, ki je presrečen, da jo je spet našel. Sedaj jo ne pusti več, da bi šla od njega. Tudi lady ljubi Lyonela, vendar mu skriva svojo ljubezen, ker je njih stanovska razlika prevelika in pokliče lovsko družbo. Lyonel pripoveduje, da je prišla ta dama v njegovo hišo kot služkinja, toda nihče mu tega ne verjame. V zapor bi moral, da bi se pa ubranil sramote, izroči Plumkettu prstan, ki naj ga pokaže kraljici, da ga reši in oprostí.

4. dejanje: Pri Plumkettovih. Lady se odloči s skesanim srcem priznati svojemu dragemu ljubezen, da bi ga ozdravila otožja in se z njim pobotala. Ona sama je nesla kraljici prstan in mu razodene, da je bil njegov oče po krivem izgnan grof Derby. Lady mu ponudi svojo roko, Lyonel pa jo dolži

hinavščine in je hladen za vse ljubeznive besede. Obupana, da jo je Lyonel zavrnil, sklene zadnji poizkus in napravi načrt, pri katerem naj ji pomagata Nancy in Plumkett, ki sta se že našla in sporazumela v vseh ljubezenskih vprašanjih.

Sprememba. Pred Plumkettovo hišo je postavljen sejem, podoben onemu v Richmondu. Najemniki so sosedje, lady in Nancy so spet preoblečene in čakajo med drugimi služkinjami. Tudi sodnik je tu. Plumkett, ki je pripeljal s seboj otožnega Lyonela, spet izbira med deklami. Vprašuje kaj znajo. Lady — sedaj spet Marta — se obrne k Lyonelu in poje: »Znam se odreči lepoti sveta...« Vse življenje bo posvetila samo njemu. Lyonel se zbudi kakor iz težkega sna in je srečen. Plumkett najame Nancy tokrat za vse življenje, dobi pa od nje za aro malo zaušnico, ki sproži pri vseh navzočih smeh. Opera konča z refrenom pesmi o roži.

Razno

Gledališke predstave kot tonfilmi.

V Moskvi se je sestal odbor, katerega člani so med drugimi Meyerhold, Stanislavski, Tairov, Eisenstein, Pudovkin in še drugi odrski in filmski umetniki. Ta odbor pripravlja najboljše ruske predstave, da jih potem verno filmski posname. Sodelovalo bo moskovsko Umetniško gledališče, Mayerholdovo in Tairovljevo komorno gledališče.

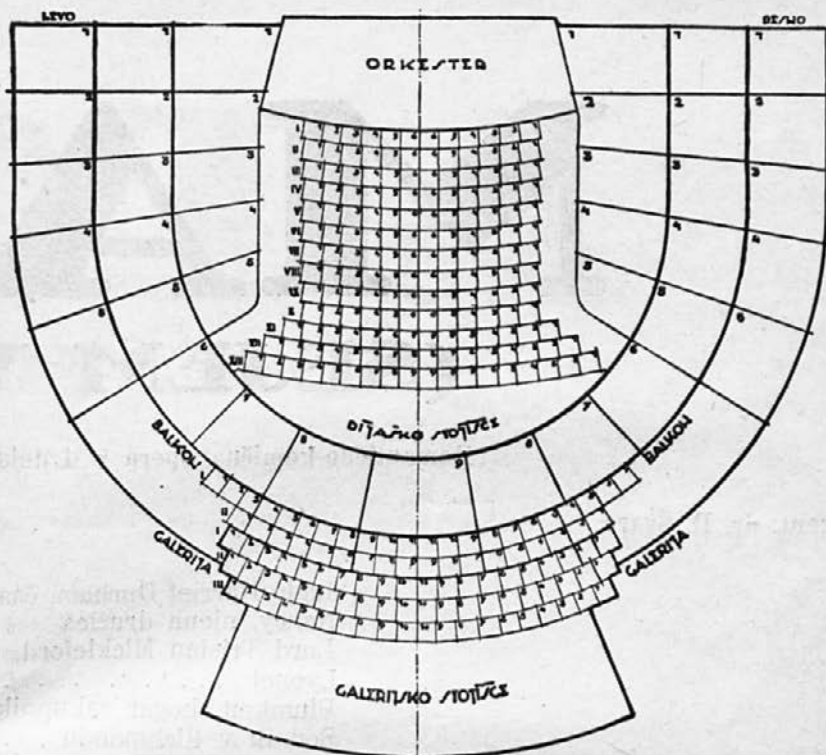
Adolf Krössing,

nekdanji tenor praškega Narodnega gledališča, je umrl koncem januarja, tri tedne po svojem 85. rojstnem dnevu. Za časa svojega 40letnega delovanja v Narodnem gledališču je ta najpopularnejši češki pevec pel okoli 200 vlog in je nastopil skoro 4000 krat. Posebno pomembno je dejstvo, v zgodovini gledališča pač edinstveno, da je Krössing pel vlogo Vaška v Smetanovi operi »Prodana nevesta« 600 krat in da je bil skozi 3 desetletja edini interpret te vloge na svojem odru. Prav posebna odlika nadarjenega Krössinga je bil njegov tenor-buffo; to je potrdil sam Smetana, ko je po prvem njegovem nastopu v vlogi Vaška rekel pred zbranimi pevci: »Sedaj sem končno vendar našel pravega Vaška.« Krössing je uveljavljal svoj veliki talent zlasti v Smetanovih operah. Pa tudi v operetah je žel zaslužen hvalo. Kot zadnji reprezentant stare operne garde je užival kot splošno priljubljena praška originalna osebnost — kljub letom čil in svež — svoj zaslužen pokoj.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Nar. gledališča v Ljubljani. Predstavnik: Oton Zupančič. Urednik: M. Bravničar. - Tiskarna Makso Hrovatin, vsi v Ljubljani.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

A. PRELOČ

Ljubljana, Marijin trg - Tel. 3456

MARTA

(SEJEM V RICHMONDU)

Romantično-komična opera v 4 dejanjih (4 akta). Spisal W. Friedrich. Uglasbil Fr. v. Flotow.

Dirigent: dr. D. Švara.

Insceniral F. Delak.

Režiser: C. Medvedova

Lady Harriet Durham, častna danduljica . . . . . I. Ribičeva
 Nancy, njena družica . . . . . F. Bernot-Golobova
 Lord Tristan Mickleford, njen brat . . . . . D. Zupan
 Lyonel . . . . . S. Banovec
 Plumkett, bogat zakupnik . . . . . J. Betetto
 Sodnik v Richmondu . . . . . S. Magolič

Zakupniki in zakupnice, dekle, lovsko spremstvo kraljice, sluga

Godi se v gradu Lady Harriet, Richmondu in okolici za časa kraljice Ane.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po 22.

Parter: Sedeži I. vrste	Din	48—
" II. - III. vrste	"	42—
" IV. - VI.	"	37 50
" VII. - IX.	"	33 50
" X.	"	29 50
" XI.	"	26 50
Lože Lože v parterju	"	158—
" I. reda 1-5	"	158—
" " 6-9	"	188—

Nadaljni ložni sedeži	Din	27—
" I. redu	"	32—
Balkon: I. vrsta	"	26 50
" II.	"	21 50
" III.	"	16 50
" I. sedež	"	21 50
" II.	"	16 50

Galerija: Sedeži I. vrste	Din	15—
" II.	"	12 50
" III.	"	12 50
" IV.	"	10 50
" V.	"	10 50
Stojšče	"	4 50
Dijaško stojšče	"	7 50

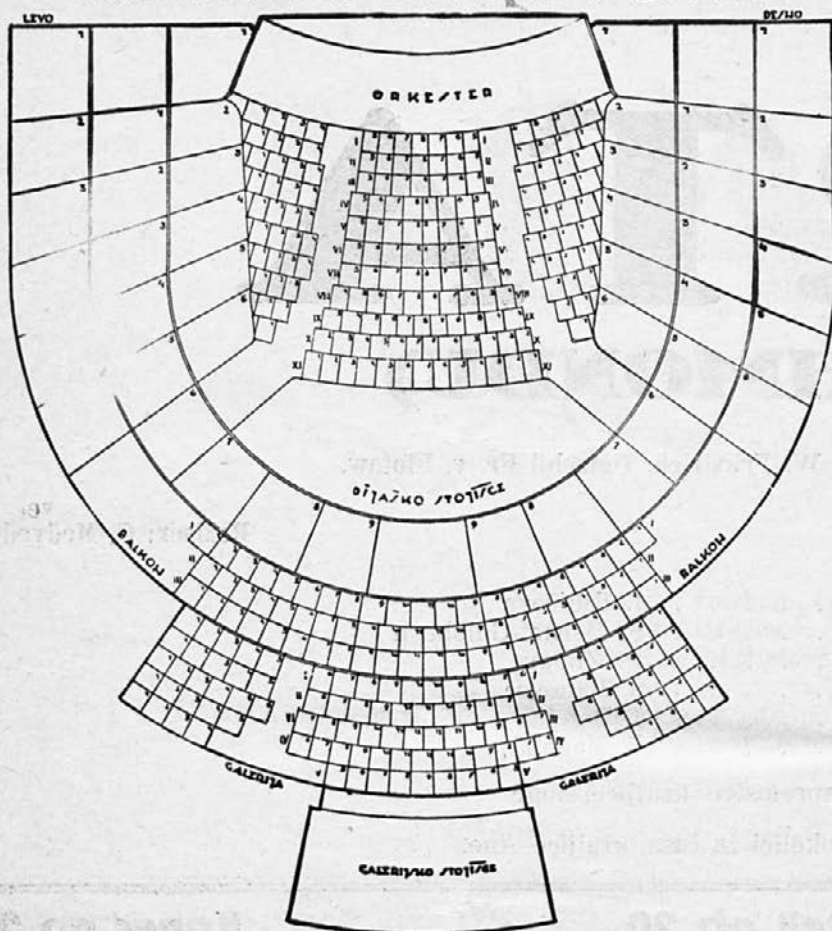
Predpisana taksa za periferijo je vračunana v cenah

VSTOPNICE se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagovnici opernem gledališču od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

MEINL-ova KAVA

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Bonboni, čokolade, bonbonijere, pecivo,
sadni soki, marmelade

ŠUMI

LJUBLJANA, GRADIŠČE 7-9

Tovarniška zaloga

Vedno sveže blago Nizke cene